

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายวิรุฬห์ แสงเทียน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๖๓

วันที่ ๒ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ศาลแพ่ง ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน ความเห็นและข้อมูลของผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว เห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงยุติการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด

กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำ ความผิดมิได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก” วรรคสอง บัญญัติว่า “ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตี วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความผิดตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๗ ทวิ หรือมาตรา ๔๐/๔ ที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากร และเป็นความผิดที่เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่หลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป หรือจำนวนภาษีอากรที่ขอคืนโดยความเท็จ โดยฉ้อโกงหรืออุบาย หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน ตั้งแต่สองล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป และผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรดังกล่าวได้กระทำ ในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือเป็นเครือข่ายโดยสร้างธุรกรรมอันเป็นเท็จหรือปกปิดเงินได้พึงประเมิน หรือรายได้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงภาษีอากร และมีพฤติกรรมปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อมิให้ติดตามทรัพย์สินนั้นได้ ให้ถือว่าความผิดดังกล่าวเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่ออธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณา กลั่นกรองความผิดทางภาษีอากรที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป” และวรรคสอง บัญญัติว่า “คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยอธิบดี รองอธิบดี และที่ปรึกษากรมสรรพากรทุกคน”

เมื่อภาษีอากรถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐ การหลีกเลี่ยงภาษีอากรส่งผลกระทบต่อรายได้ และเสถียรภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ต่อประเทศ อันเป็นการทำลายระบบภาษีและการเงินการคลังของประเทศ โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษี

อากรที่มีลักษณะการกระทำความผิดเป็นกระบวนกร ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตี จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๔๕) พ.ศ. ๒๕๖๐ ว่า “เนื่องจากประเทศไทยในฐานะสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้ง Asia Pacific Group on Money Laundering (APG) มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ (Terms of References) ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ Financial Action Task Force (FATF) ในการกำหนดให้อาชญากรรมเกี่ยวกับภาษีอากรที่มีลักษณะร้ายแรงเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเพื่อให้เป็นไปตามเหตุผลดังกล่าว อีกทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการหลีกเลี่ยงและการฉ้อโกงภาษีอากร สมควรกำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงภาษีอากรและการฉ้อโกงภาษีอากรที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมร้ายแรง เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ...” แม้เดิมประมวลรัษฎากรจะมีมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินการผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงภาษีอากรหรือผู้ค้างชำระภาษีอากรหรือขอคืนภาษีโดยความเท็จ ไว้หลายมาตราด้วยกัน เพื่อให้อำนาจเจ้าพนักงานดำเนินการตามความเหมาะสมแต่ละกรณี แต่การหลีกเลี่ยงภาษีอากรและการฉ้อโกงภาษีอากรที่มีลักษณะการกระทำความผิดเป็นกระบวนกร ที่มีการวางระบบและจัดองค์กรในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม การสมคบกันกระทำความผิดและการแบ่งหน้าที่กันทำเพื่อปกปิดซ่อนเร้นการกระทำความผิดมีลักษณะสลับซับซ้อนอย่างเชี่ยวชาญ เป็นการยากที่จะหาพยานหลักฐานมาดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและผู้ที่ยังการอยู่เบื้องหลัง ซึ่งมีลักษณะเป็นการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งการพิจารณาว่าทรัพย์สินใดจะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเป็นเรื่องที่ในทางปฏิบัติกระทำได้โดยยากเนื่องจากข้อเท็จจริงอยู่ในความรู้เห็นของเจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับโอนทรัพย์สินหรือผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น มาตรการตามประมวลรัษฎากรเดิมจึงไม่เพียงพอที่จะมีประสิทธิภาพในการปราบปรามการหลีกเลี่ยงและการฉ้อโกงภาษีอากรที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมร้ายแรงได้ ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตี จึงบัญญัติให้ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรหรือฉ้อโกงภาษีอากรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการหลีกเลี่ยงและการฉ้อโกงภาษีอากร โดยให้กรมสรรพากรในฐานะที่เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากรเป็นผู้พิจารณาว่ามีพฤติการณ์ที่เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือไม่ และส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำหรับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเจตนารมณ์มุ่งประสงค์ตักดวงจรการประกอบอาชญากรรมและทำลายแรงจูงใจสำคัญในการประกอบอาชญากรรมที่ให้ผลตอบแทนที่สูง จึงกำหนดให้มีมาตรการดำเนินการต่อการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องรองรับกับพันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่อประชาคมโลกที่ให้แยกมาตรการทางแพ่งออกจากทางอาญา โดยให้ใช้มาตรการทางอาญาสำหรับดำเนินคดีต่อบุคคล และมาตรการทางแพ่งสำหรับดำเนินคดีต่อทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เป็นคนละส่วนกับการดำเนินการทางอาญาต่อบุคคล กล่าวคือ โดยการดำเนินการต่อทรัพย์สินเป็นมาตรการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะที่รัฐกำหนดให้ใช้การดำเนินการทางแพ่งต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ที่มีเหตุผลมาจากหลักการของการคุ้มครองประโยชน์ของสังคมหรือประโยชน์สาธารณะ หลักการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ และหลักการติดตามและเรียกคืนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ทำให้มาตรการพิเศษนี้สามารถดำเนินคดีทางแพ่งต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดได้ โดยให้ทรัพย์สินดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน และใช้การกำหนดภาระในการพิสูจน์ให้เจ้าของทรัพย์สินมาแสดงตัว และพิสูจน์ว่าทรัพย์สินของตนมิได้เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมีบทสันนิษฐานเกี่ยวกับการได้ทรัพย์สินจากการกระทำความผิดในระดับ “เหตุอันควรสงสัย” เท่านั้น จึงสามารถดำเนินคดีจากทรัพย์สินที่สงสัยได้ โดยไม่จำเป็นต้องจับตัวคนร้ายเพื่อนำมาฟ้องร้องคดีเสียก่อน ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า การดำเนินการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว หมวด ๖ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน มาตรา ๔๘ ถึงมาตรา ๕๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

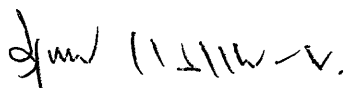
เมื่อประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี บัญญัติให้ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรหรือฉ้อโกงภาษีอากรเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยอธิบดีด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณากลับกรองความผิดทางภาษีอากรที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป เช่นนี้การกำหนดให้ความผิดตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แม้มิได้นำไปกำหนดเป็นความผิดมูลฐานไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่การดำเนินการต่อไปก็ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ทุกประการ เช่นนี้หาได้เกิดความซ้ำซ้อนกันไม่

ทั้งไม่ได้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพเกินไปกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ยิ่งไปกว่านั้นประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี ยังบัญญัติให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๗ ทวิ หรือมาตรา ๔๐/๔ ที่ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น จะต้องเข้าเงื่อนไข ๔ ประการ กล่าวคือ ประการที่หนึ่ง ต้องเป็นผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร ประการที่สอง ต้องเป็นความผิดที่เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่หลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป หรือจำนวนภาษีอากรที่ขอคืนโดยความเท็จโดยฉ้อโกงหรืออุบาย หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน ตั้งแต่สองล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป ประการที่สาม ต้องเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรที่ได้กระทำในลักษณะที่เป็นกระบวนการหรือเป็นเครือข่ายโดยสร้างธุรกรรมอันเป็นเท็จหรือปกปิดเงินได้พึงประเมินหรือรายได้ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงภาษีอากร และประการที่สี่ ต้องมีพฤติกรรมการปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อมิให้ติดตามทรัพย์สินนั้นได้ บทบัญญัติมาตรา ๓๗ ตรี เป็นการกำหนดให้การกระทำความผิดที่เข้าเงื่อนไขทั้งสี่ประการดังกล่าวถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อนำมาตราการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงภาษีอากรและการฉ้อโกงภาษีอากรที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมร้ายแรง โดยให้สามารถนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ดำเนินการได้ โดยเฉพาะประเด็นที่ได้แย้งเป็นเรื่องการจัดการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อมิให้มีการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เป็นการชั่วคราว หรือดำเนินการร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน อีกทั้งการพิจารณาดำเนินการตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี ยังมีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยอธิบดี รองอธิบดี และที่ปรึกษากรมสรรพากรทุกคน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษีอากรเป็นการเฉพาะ ทำหน้าที่พิจารณากลับกรองความผิดทางภาษีอากรที่เข้าข่ายความผิดมูลฐานก่อนส่งเรื่องไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป ซึ่งในชั้นการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๘ วรรคสี่ กรณีที่คณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แล้วแต่กรณี สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมรวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวได้เปิดโอกาสให้ผู้ทำธุรกรรมซึ่งถูกสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินสามารถยื่นคำร้องเพื่อแสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการธุรกรรมหรือเลขาธิการ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน แล้วแต่กรณี ว่าเงินหรือทรัพย์สินในการทำธุรกรรมนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออายัดได้ หรือในชั้นการดำเนินการของพนักงานอัยการ เมื่อได้รับเรื่องจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หากพนักงานอัยการเห็นว่าเรื่องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์พอที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน ตกเป็นของแผ่นดินได้ มาตรา ๔๙ วรรคสองถึงวรรคสี่ กำหนดวิธีการเพิกถอนการและถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือบุคคลผู้เกี่ยวข้องไว้ หรือในชั้นการพิจารณาคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินของศาลแพ่งนั้น ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินยังสามารถโต้แย้งคัดค้านคำร้องของพนักงานอัยการต่อศาลแพ่งได้ตามมาตรา ๕๐ เพื่อแสดงให้ศาลแพ่งเห็นว่าตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือตนเป็นผู้รับโอนโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาโดยสุจริตและตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ นอกจากนี้ หลังจากที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินแล้ว กฎหมายยังเปิดโอกาสให้เจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่ไม่ได้ยื่นคำร้องคัดค้านเข้ามาในคดีสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งคืนทรัพย์สินหรือให้คุ้มครองสิทธิของตนได้ ซึ่งเมื่อศาลแพ่งไต่สวนแล้วเห็นว่า กรณีต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๕๐ ให้ศาลแพ่งสั่งคืนทรัพย์สินนั้นหรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์นั้น หรือกำหนดเงื่อนไขในการคุ้มครองสิทธิของผู้รับประโยชน์ หากไม่สามารถคืนทรัพย์สินหรือคุ้มครองสิทธิได้ ให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทน ตามมาตรา ๕๓ แล้วแต่กรณี ซึ่งการดำเนินการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตราดังกล่าวนี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งหากเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องกระทำการไม่สุจริตกลับแก้งให้ผู้อยู่เกี่ยวข้องการทำธุรกรรมใด ๆ ได้รับความเสียหายก็จะมีคามผิดถูกลงโทษทางอาญาทางแพ่งหรือทางวินัย ส่วนผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กระทำการโดยสุจริตและไม่เข้าเงื่อนไข ๔ ประการ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี แล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่สามารถดำเนินการเพื่อใช้มาตรการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ ดังนั้น แม้ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลภายนอกผู้สุจริต และการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในความผิดมูลฐานในชั้นการดำเนินการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และวิธีการเพิกถอนการและถ่วงดุลการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ทั้งกระบวนการพิจารณาในชั้นของศาลแพ่ง กฎหมายยังเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์สินโต้แย้งคัดค้านคำร้องของพนักงานอัยการได้อย่างเต็มที่

และการให้เจ้าของทรัพย์สิน ผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่ไม่ได้ยื่นคำร้องคัดค้านเข้ามาในคดีสามารถยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งคืนทรัพย์สิน หรือคุ้มครองสิทธิของตนโดยให้ใช้ราคาหรือค่าเสียหายแทนได้ในภายหลังจากที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน การที่ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๗ ทวิ หรือมาตรา ๕๐/๔ ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายใต้เงื่อนไขและมาตรการดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เป็นไปอย่างสมเหตุสมผลพอเหมาะพอควรตามความจำเป็นแก่กรณี และมีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมกับสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนุญรับรองไว้ว่าจำกัดได้หากกระทำเท่าที่จำเป็น ไม่เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและไม่มีข้อที่ปรากฏให้เห็นว่าการดำเนินการขอให้ทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มิได้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม อีกทั้งการดำเนินการต่อทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นมาตรการทางแพ่งไม่เกี่ยวข้องกับหลักกฎหมายที่มีโทษทางอาญาให้มีผลย้อนหลังแก่บุคคล และมีใช้ข้อสันนิษฐานความรับผิดทางอาญาที่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลรัษฎากร มาตรา ๓๗ ตรี ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ